

1. Ara sözleri, cümlelerin herhangi bir yerine ekleyip cümlelerin herhangi bir ögesi hakkında bilgi vermek için açıklayıcı olarak kullanabiliriz.

"Üç gün önce, cuma günü, sahile gittik." cümlesinde "cuma günü" söz öbeği "üç gün önce" ögesinin açıklayıcısı olarak kullanılmıştır.

Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz farklı bir ögenin açıklayıcısı olarak kullanılmıştır?

- A) Sevinç, büyük kardeşim, hiç uğramaz oldu.
B) Çocukluğumun şehrini, Ankara'yı, çok özledim.
C) Bu güzel ülke, Anadolu, hepimizin vatani.
D) Öğrencilerin bazıları, hasta olanlar, gelmedi.

2. Türkçe cümlelerin doğal akışında vurgulu kelime genellikle yüklemden önce gelir.

Yükleme en yakın ögeyi bulduğumuzda vurgulan ögeyi de tespit etmiş oluruz.

Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir öge vurgulanmıştır?

- A) O adam dün akşam evimize ansızın çıkageldi.
B) Birdenbire meydana gelen sarsıntı ürküttü.
C) Ailesine kavuşmak için koşa koşa gidiyordu.
D) Aklına takılan soruları bir bir soruyordu.

3. Deyimler, Türkçenin önemli söz öbeklerinden biridir.

Söz öbekleri parçalanamayacağından cümleleri öğelere ayırırken deyimleri doğru tespit etmek gerekir.

Yukarıdaki bu bilgiye dayanarak aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem yanlışı tespit edildiğini söyleyebiliriz?

- I. Hepsi bu eleştirileri kulak ardı ediyor.
II. Birden oraya gitmesi gerektiği aklına esti.
III. İnsanların söylediklerine kulak misari oluyor.
IV. Ona olanları anlatana kadar anam ağladı.

- A) I-II B) III-IV C) II-IV D) I-III

4. Yükleme isim veya isim soylu olan cümleler çoğunlukla yalnızca temel öğelerden oluşur.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisi yalnızca temel öğelerden oluşmuştur?

- A) Bu sessiz yığın, bir vatan kalbinin attığı yerdir.
B) Evde kimse yoktu sözü, kulağını tırmaladı.
C) Kızgın bir fikir tartışmasının üzerine geldim.
D) Bizim arkadaş hep aynı şeyi söyler dururdu.

5. Türkçe cümlelerde öznenin cümlede sözcük olarak bulunması şart değildir. Yüklem çekiminden hareketle öznenin kim olduğu anlaşılabilir.

Bu duruma gizli özne adı verilir. Gizli özne, gerçek özne gibi yükleme sorulan sorularla bulunur.

Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde gizli özne kullanılmıştır?

- A) O, yeni kiraladığı eve pazar günü taşınacak.
B) Siz, hiçbir zaman insanlığı önemsemediniz.
C) Bu yenilir yutulur bir laf değil.
D) Bu ülkeyi bizim kadar düşünmediler.

6. Sanatsal metinlerde bazen özneyi oluşturan söz öbeğinin arasına başka sözcükler girebilir.

Örneğin, "Bir kadının suya değiyor ayakları." cümlesinin öznesi bir kadının ayakları söz öbeğidir.

Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde özneyi oluşturan söz öbeğinin arasına başka bir öge girmiştir?

- A) Yanındaki kadına fısıldadı olan biteni.
B) Aklına gelen her hadise onu yeniden ürkütürdü.
C) Ölüme giden bir askerin gülüyordu gözleri.
D) Kalbindeki hissiyat giderek kötüleşiyor.

7. Köşklerin camlarına çarparak, çamların tepelerinden aşarak kızgın bir kartal mehâbetiyle dağların sırtlarından uçan bu sestem ürken bir küme güvercin, karşığı çamlıktan havalandı.

Yukarıdaki cümlelerin öznesi aşağıdaki söz öbeklerinden hangisidir?

- A) bir küme güvercin
B) ürken bir küme güvercin
C) dağların sırtlarından uçan bu sestem ürken bir güvercin
D) köşklerin camlarına çarparak, çamların tepelerinden aşarak kızgın bir kartal mehâbetiyle dağların sırtlarından uçan bu sestem ürken bir küme güvercin

8. Nesne cümlede fiilden etkilenen ögedir. Yani yapılan iş ile nesne arasında bir ilişki vardır.

Bu yüzden nesne, yalnızca yüklemi fiil olan cümlelerde bulunur.

Sadece yukarıdaki açıklamayı dikkate alarak, aşağıdaki cümlelerin hangisinde nesne yoktur diyebiliriz?

- A) Bugün de karnımızı tika basa doyurduk.
B) Umutsuz bir sesle son raporları okudu.
C) Kapılarında kocaman yeşil tokmaklar vardı.
D) Odada, galiba, teyzesi yatıyor.

Cümlelerin öğeleri konu anlatımı için karekodu okutabilirsin.

Cevap anahtarı için karekodu okutabilirsin.

